

OM presidentvalet i Finland

Rubriken kunde lika gärna ha lytt: Om president Kekkonens återval. Han kommer nämligen att återväljas i januari 1968.

Presidenten i Finland utses av särskilda elektorer. Om det bara fanns en kandidat, skulle proceduren kunna förenklas genom en speciallag eller genom att riksdagen får välja. Däri ligger ingenting

Thede Palm

orimligt, och enligt vissa regler kan en lag stiftas, som möjliggör en sådan ordning. Finns däremot flera kandidater, bör folket inte av riksdagen berövas sin rätt att välja president utan bör få uttrycka sin mening i elektorsvalen.

Saken har redan aktualiserats genom att president Kekkonen inte blir ensam. Hans politiske motståndare från agrarpartitiden, småbrukarrepresentanten herr Vennamo, har ställt upp. Föga risk finns för att denne kan bli vald, men om endast dessa två kandidater skulle fö-

rekomma, kan soffliggarpartiet bli det största i Finland. Herr Kekkonens personliga popularitet är nämligen begränsad. Många kan ta tillfället i akt att inte rösta på honom. Om siffrorna bleve uppseendeväckande låga, skulle valet kunna tolkas som en demonstration mot den sittande presidenten.

Detta ligger bakom, när man från centerpartihåll, alltså från herr Kekkonens parti, uppmanat socialdemokraterna att ställa upp en presidentkandidat, vilket dessa numera avböjt. Man ser hos centern också med tillfredsställelse, att samlingspartiet funderar på att nominera en kandidat. Denne har inte heller utsikter att bli vald, vad han än kommer att heta. Men mot honom kan man samla centerns och alla vänsterns röster, bara genom att misstänkliggöra honom för att han är högerman. Med en socialdemokrat vore förhållandet mera komplicerat, särskilt som den nuvarande regeringschefen tillhör det socialdemokratiska partiet. Men historien visar, att också detta kan misstänkliggöras.

Herr Kekkonen blev president 1956. Här är inte platsen att rekapitulera vad som under hans första sexårsperiod ledde bl. a. till den socialdemokratiska regeringen Fagerholms fall. I varje fall sattes en motkandidat upp, då presidenten

skulle återväljas i januari 1962. Hösten 1961 kännetecknades av en livlig agitation mot president Kekkonen, inte minst från socialdemokratiskt håll. Då mottog, den 30 oktober 1961, Finlands regering en sovjetrisk not, där man på grund av påstådd västtysk aktivitet begärde konsultationer enligt vänskaps- och biståndsavtalet av år 1948.

Man kan säga att noten slog ned som en bomb, eller man kan säga att den kom som beställd, men i vart fall ledde den till att motkandidaten drogs tillbaka och till att herr Kekkonen blev omvald. Han avstyrde genast, vilket var väntat, alla påtänkta konsultationer, och sovjetregeringen underströk sin tillfredsställelse med Finlands politik, så som herr Kekkonen ledde den.

Allt detta faller i tankarna, då förberedelserna nu börjat för valet 1968. President Kekkonen har i januari i ett tal i Vasa angripit västtysk maktpolitik, eller "snarare krigspolitik". Var i sinnevärlden denna manifesterade sig har han inte talat om. Västtysklands socialdemokratiske utrikesminister lär vara förvånad. I Moskva kan man registrera, att Finlands president uttryckt deras egna tankar och alltså fortfarande är en vän. Han har själv strukit under förhållandet. I ett annat tal i februari framhöll han särskilt det lyckliga i att det numera sitter kommunister i Finlands regering.

Ingen har rättighet att betvivla

president Kekkonens patriotism. Ingen förnekar, att han gjort sitt land tjänster. Men detta kan inte hindra att några saker som rör honom nämns vid deras rätta namn.

Han har länge arbetat för att dra in kommunister i Finlands regering, och han har lyckats. Offentligt säger han, att kommunisterna numera är lika goda fosterlandsvänner som alla andra. Han måste dock veta, att vad som gäller en mängd kommunistiska väljare, gäller inte för deras ledare. Han lär anse, att det är bäst att ha dessa representerade i regeringen, där han själv kan kontrollera dem. Det senare må vara rätt, men trots allt kommer en dag då han inte längre kan det, eller ens är närvarande. Vem tror att kommunisterna då eller någonsin lämnar regeringen?

Han är vidare den, som förutsatt att Sovjetunionen har sitt ord att säga när Finland väljer president. Det är riktigt att ryssarna, som läget är, måste ha ett bestämt mått av förtroende för den finske presidenten och hans regering. Därifrån till att de medvetet bereds tillfälle att ingripa vid regeringsbildningar och presidentval, eller till att presidenten utan tvång framträder med utrikespolitiska uttalanden, som skulle kunnat vara tillverkade i Moskva, är ett långt steg. Vad en utomstående påminner sig är, att ryssarna, ja Stalin själv, hade förtroende för en man med annat sätt att framträda, för president Paasikivi.